

બા-૫
બા-૩

ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ

એફ.વાય.બી.એ.- સેમેસ્ટર-૧ મુખ્ય તથા ગૌણ

વર્ષ ૨૦૨૩-૨૦૨૪ , ૨૦૨૪-૨૦૨૫ , ૨૦૨૫-૨૦૨૬

MAJOR COURSE IN GUJARATI - 001 (CORE COURSE)

ગુજરાતી મુખ્ય પેપર- ૧. (મધ્યકાલીન ગુજરાતી પદ્ય કૃતિ) (૦૪ ક્રેડીટ)

કૃતિ: 'દયારામના કાવ્યો' - સં. સુભાષ દવે

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સાહિત્યનાં સર્જક સ્વરૂપ અને કૃતિનો પરિચય મેળવી શકે.

એકમ- ૧. દયારામનું જીવન, વ્યક્તિત્વ ઘડનારાં પરિબળો અને સાહિત્યમાં પ્રદાન.

એકમ- ૨. ગરબી સ્વરૂપની ચર્ચા, ગરબી - ગરબો સ્વરૂપ સામ્ય -વૈષમ્ય

એકમ- ૩. 'દયારામના કાવ્યો' (પસંદગીના ૨૦ કાવ્યોની કૃતિલક્ષી ચર્ચા)

૧. શોભા સલુણા શ્યામની તું જોને સખી !.
૨. હું શું જાણું ? જે વ્હાલે મુજમાં શું દીકું !.
૩. નંદનો નંદન પરણાવ , રે હો માડી
૪. ઓરો આવને સલુણા હરિ ! શ્યામળા જો.
૫. આઠ કુવાને નવ વાવડી રે લોલ...
૬. લોચન મનનો રે ! કે ઝઘડો લોચનમનનો !.
૭. મુજને અડશો મા ! આઘા રહો
૮. શ્યામરંગ સમીપે ના જાવું , માહારે આજ થકી શ્યામરંગ -
૯. હાવાં હું સુખી ! નહી બોલું રે કદાપિ નંદકુંવરની સંગે.
૧૦. પ્રેમની પીડા તે કોને કહીએ રે ? હો મધુકર ! પ્રેમની પીડા
૧૧. કારતક માંસે મૂકી ગયા કંથ રે સખી ! મુને,

૧૨. હાં રે વૃંદાવનમાં થનકકાર થે થે !
૧૩. હરિ તુને પ્રસન્ન તે ક્યમ થાયે ?
૧૪. વૈષ્ણવ નથી થયો તું રે શીદ ! ગુમાનમાં ધૂમે
૧૫. દામોદર દુખડા કાપો રે ! પાવલે લાગું !
૧૬. એક વર્યો ગોપીજન વલ્લભ , નહીં સ્વામી બીજો,
૧૭. મનજી ! મુસાફર રે ! ચાલો નિજદેશ ભણી !
૧૮. જે કોઈ પ્રેમ અંશ અવતરે , પ્રેમરસ તેના ઉરમાં ઠરે.
૧૯. વ્રજ વ્હાલું રે ! વૈકુંઠ નહિ આવું.
૨૦. નિશ્ચયનાં મહેલમાં માહારો વ્હાલમો,

એકમ- ૪. અભિવ્યક્તિરીતિ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ ગ્રંથ :

૧. 'દયારામના કાવ્યો' - સં. સુભાષ દવે , આદર્શ પ્રકાશન. અમદાવાદ
૨. 'વાંસલડી દયારામના કાવ્યો' - સં. સુમન શાહ , પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ
૩. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૪. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ , અમદાવાદ.
૫. દયારામ એક અધ્યયન - સુભાષ દવે
૬. પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્ય ઝલક - મધ્યકાલીન સાહિત્ય, સં. ચંદ્રકાંત શેઠ, અરુણોદય પ્રકાશન
૭. સાહિત્ય સ્વરૂપો - જયંત પટેલ , કે. સી. મહેતા પોપ્યુલર પ્રકાશન.
૮. સાહિત્યિક નિબંધો - ડૉ. જયંત પાઠક , ડૉ. જયંત પટેલ , પોપ્યુલર પ્રકાશન.

૧. 'કોટિ કંદર્પને લજાવે એનું મુખડું, ફિક્કિ પડે છે કળા જામિની. તું જોને.' કાવ્ય - ૨ પૃ. ૨૧
૨. 'હું જાઉં જળ ભરવા, ત્યાં પૂંઠે પૂંઠે આવે, કાવ્ય - ૪ પૃ.૨૩
૩. 'મેં પણ દયાનો પ્રભુ તારો વર ધાર્યો બેહેની!' કાવ્ય. - ૫ પૃ. ૨૪
૪. 'તું થા મારો પ્રીતમ, હું થઈ તારી જો,' કાવ્ય - ૬ પૃ.૨૬
૫. 'માહારા વ્હાલાજી! હો, હાવાં નહિ જાઉં મહી વેચવા રે લીલ.' કાવ્ય - ૮ પૃ.૨૯
૬. 'મન ! લીચનનો પ્રાણ તું, લીચન! તું મન કાય.' કાવ્ય - ૧૦ પૃ.૩૨
૭. 'કહાનકુંવર ! કાળા છો અડતાં, હું કાળી થઈ જાઉં !' મુજને... કાવ્ય - ૧૮ પૃ.૪૧
૮. 'શ્યામરંગ સમીપે ન જાવું, માહારે આજ થકી, શ્યામરંગ- કાવ્ય - ૨૦ પૃ. ૪૩
૯. 'હાવાં હું સખી! નહિં બોલું રે કદાપિ નંદકુંવરની સંગે,' કાવ્ય - ૨૧ પૃ. ૪૪
૧૦. 'થાતાં ન જાણી પ્રીત, જાતા પ્રાણ જાયે,' કાવ્ય - ૨૭ પૃ. ૫૧
૧૧. 'હું તો જોઉં છું પિયુજનો પંથ રે, પળે પળે.' કાવ્ય - ૨૮ પૃ. ૫૨
૧૨. 'રાધાકૃષ્ણ રમે રાસ, ગોપી લહી લહી લહી રે!' કાવ્ય - ૨૯ પૃ. ૫૪
૧૩. 'હરિ તુંને પ્રસન્ન તે ક્યમ થાય ? તારા મનનું કપટ નવ જાય ?' કાવ્ય - ૩૨ પૃ. ૫૮
૧૪. 'વૈષ્ણવ નથી થયો તું રે ! શીદ ગુમાનમાં ધૂમે ?' કાવ્ય - ૩૩ પૃ. ૫૯
૧૫. 'મારો દાસપણાનો દાવો રે ! પાવલે લાગું !' કાવ્ય - ૩૫ પૃ. ૬૧
૧૬. 'નહીં સ્વામી બીજો રે, માહારે નહીં સ્વામી બીજો.' કાવ્ય - ૪૪ પૃ. ૭૧
૧૭. 'મનજી ! મુસાફર રે ! ચાલો નિજ દેશ લાણી !
મૂલક ઘણા જોયા રે ! મુસાફરી થઈ છે ઘણી !' કાવ્ય - ૪૫ પૃ. ૭૨
૧૮. 'જે કોઈ પ્રેમચંશ અવતરે, પ્રેમરસ તેના ઉરમાં ઠરે:' કાવ્ય - ૪૬ પૃ. ૭૩
૧૯. 'ગુરુબળે ગોકુળવાસી થાશું, શ્રીવલ્લભશરણે નિત્ય જાશું,' કાવ્ય - ૪૭ પૃ. ૭૪
૨૦. 'નિશ્ચયના મહેલમાં માહારો વ્હાલમો,
વસે વ્રજલાડીલો રે !' કાવ્ય - ૪૮ પૃ. ૭૫

૨૧. 'મુંને એકલડી દેખે, ત્યાં મ્હારે પાલવે લાગે ;' પૃ. ૨૩
૨૨. 'તું તો પ્રાણપ્યારી , ચિંતા મહારી તે હરી જો.' -પૃ.૨૬
૨૩. 'લોચનમનનો રે ! કે ઝઘડો લોચન મનનો !' -પૃ.૩૨
૨૪. 'સહિયર માહારી રે ! વ્હાલમજી ઘેર આવ્યા જી.' પૃ. ૫૩
૨૫. 'એ તો સાયાના સંગી છે, દાસ દયાના સ્વામી.!' પૃ. ૫૮

એફ.વાય.બી.એ.- સેમેસ્ટર-૧

વર્ષ ૨૦૨૩-૨૦૨૪ , ૨૦૨૪-૨૦૨૫ , ૨૦૨૫-૨૦૨૬

MAJOR COURSE IN GUJARATI - 002 (CORE COURSE)

ગુજરાતી મુખ્ય પેપર-૨. (અર્વાચીન ગુજરાતી ગદ્ય કૃતિ) (૦૪ ક્રેડીટ)

કૃતિ: ' યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ ' - સં. કિરીટ દૂધાત

હેતુ: આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ટૂંકીવાર્તા સ્વરૂપનો અને કૃતિનો પરિચય મેળવે.

એકમ-૧. યુનીલાલ મડિયાનું જીવન - વ્યક્તિત્વ ઘડનારાં પરિબળો , સર્જન.

એકમ-૨. ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તાનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો. ટૂંકીવાર્તાનો વિકાસક્રમ

એકમ-૩. 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ' - કૃતિલક્ષી ચર્ચા. (પસંદગીની ૧૦ વાર્તાઓ)

૧. અંત:સોતા

૨. રઘડો નતોડ

૩. વાની મારી કોયલ

૪. ધૂધવતાં પૂર

૫. કમાઉ દીકરો

૬. શરણાઈના સૂર

૭. અભુ મકરાણી

૮. ખીજડિએ ટેકરે

૯. કાળી રાત ,કાળી ઓઢણી ,કાળી ચીસ

૧૦. કાકવંધ્યા

એકમ- ૪. અભિવ્યક્તિરીતિ- પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત.

સંદર્ભ ગ્રંથ.:

૧. 'યુનીલાલ મડિયાની વાર્તાસૃષ્ટિ' - સં. કિરીટ દૂધાત, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

૨. ટૂંકીવાર્તા - વિજય શાસ્ત્રી, અરુણોદય પ્રકાશન,અમદાવાદ

૩. યુનીલાલ મડિયા - નીતિન વડગામા

૪. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ , ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ

૫. ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા - ડૉ.વિશ્વનાથ પટેલ

પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો.

૧. 'ઉઘાડો! ખડકી ઉઘાડો ઝટ, માથે મોટો ભાર છે.' પૃ. ૪૩
૨. 'પણ તમે જેલમાંથી ભાગી આવીયા શું કામ ?' પૃ. ૪૪
૩. 'આંગણિયાત હોય કે અંગનો હોય, મને મન તો વાહણ દીકરો જ' પૃ. ૪૬
૪. 'મે અભાગણીએ તમારું જીવતર રોળી નાખ્યું...' પૃ. ૫૩
૫. 'એ તો કોઈ બાવા પાસેથી વિદ્યા શીખી આવ્યો છે।' પૃ. ૫૭
૬. 'શું મોઢાં લઈને રમવા બેસતા હશો ?' પૃ. ૬૧
૭. 'ગમે તેમ કરીને આ બે દોકડાના આહીરને નતોડિયું ખવરાવું તો હું ખરો।' પૃ. ૬૯
૮. 'કાં સંતીબેન આજે તો કાંઈ કોરો કડકડતો ઘાઘરો પહેર્યો છે।' પૃ. ૬૯
૯. 'એકલ માણસ તો એકલપેટા જ હોય ને ? એ બીજું પેટ ક્યાંથી કાઢે ?' પૃ. ૭૧
૧૦. 'આતા, અફીણ લઈ આવવાનું તો હું સાવ ભૂલી જ ગઈ છું.' પૃ. ૭૫
૧૧. 'એના પાણીનો કે પૂરનો કાંઈ નેહો નહીં.' પૃ. ૭૬
૧૨. 'કોટીક કંઠે ધૂધવતા માનવમેળાના જીવનગાનમાં ભંગ પડ્યો.' પૃ. ૭૮
૧૩. 'દવરામણનાં અડધાં ફટિયાં તમારાં ને બાકીનાં અડધાં મારા; પછી ?' પૃ. ૮૩
૧૪. 'શેઠ પાવલું, આઠા આના ભલે ઓછા આપે. રાણા સામું તો જરાક જુવો!' પૃ. ૮૭
૧૫. 'એલાવ ભાગ જો ! ભાગ જો ! રાણિયો ગાંડો થયો છે.' પૃ. ૮૮
૧૬. 'આ તમારો મીર તો ભાર્ય લાલચુ લાગે છે.' પૃ. ૯૭
૧૭. 'લે, ગગી, આ કાપડાના કરીને આપું છું.' પૃ. ૯૮
૧૮. 'થાણદાર તો આ બાયું'ના માવતર કેવાય દીકરીયુ ઉપર બાપ નજર ન બગાડે' પૃ. ૧૩૫
૧૯. 'આ દરબારી ગામમાં રેવું કાંઈ રમત વાત નથી, બાપુ !' પૃ. ૧૩૬
૨૦. 'સમજુ : તો સાનમાં સમજી જાવ.' પૃ. ૧૪૧
૨૧. 'લૂગડુ ઉતારીને છોકરું પાછું હતું એમ ધરબી દઉ ?' પૃ. ૧૪૪
૨૨. 'કાળી રાતે પણ ઘડીક વાર પહેલાંનાં નિર્જન વાતાવરણમાં કલબલાટ મચી ગયો. પૃ. ૧૮૯
૨૩. 'મૂંગી રાતે હવે એક માત્ર-તાર-ચંત્રનો અવાજ ભારે કઢંગો લાગતો હતો.' પૃ. ૧૯૧
૨૪. 'મારી ફૂમે અવતરેલું બાળક જીવતું હતુ કે મરેલું ?' પૃ. ૨૦૧
૨૫. 'આપણે કલકતામાં હતાં ને મને અવતરેલું એ જ બાળક વળી, બીજું કયું ?' પૃ. ૨૦૧